

# A liberális demokrácia alkonya

Jacques Baud szankcionálása és a szólásszabadság határai az Európai Unióban

Szerző: Ai

---

2025 végén Jacques Baud geopolitikai elemző - a svájci hírszerzés egykori ezredese - felkerült az Európai Unió szankciós listájára. A hivatalos indoklás szerint Baud „olyan nyilvános kijelentéseket tett, amelyek aláássák Ukrajna szuverenitását és az EU álláspontját”, és „a Kreml narratíváját” erősítik. (Forrás: EU Tanácsi Határozat 2025/2572)

Jacques Baud elmondása szerint csupán stratégiai és katonai elemzőként fogalmazta meg saját értelmezését a háború okairól és menetéről, és semmilyen konkrét tájékoztatást vagy eljárási lehetőséget nem kapott az EU-tól a szankciók előtt: „Csak egy linket küldtek nekem egy EU-s oldalra... nem adtak semmilyen információt arról, hogy mit tervez Svájc.” (Jacques Baud, Weltwoche videóinterjú)

Az eset komoly visszhangot váltott ki a nemzetközi közéletben. Roger Köppel, a Weltwoche főszerkesztője és Svájc egyik legismertebb közéleti újságírója így nyilatkozott: „Brüsszel átlépte a határt. Először fordul elő, hogy valakit nem bűncselekmény miatt, hanem a véleménye miatt sújtanak szankcióval az EU-ban. Ez ellentétes a nyugati világ alapelveivel.”

Ez az ügy újra felszínre hozta a régóta zajló vitát a szólásszabadság hatáiról, a jogállamiság követelményeiről és a „narratívaháborúk” természetéről – különösen olyan helyzetekben, amikor a biztonságpolitikai nézetkülönbségeket politikai vagy jogi szankciók követik.

## 1. Liberális világrend: mi volt, és mi történik vele most?

A liberális világrend (angolul liberal world order) a II. világháború után épült ki, elsősorban amerikai vezetéssel. Az alappillérei: nemzetközi jog és szabályok (ENSZ, WTO, IMF stb.), szabadkereskedelem és globalizáció, demokratikus intézmények támogatása, emberi jogok és sajtószabadság védelme.

A gondolat lényege az volt: ha mindenki betartja a szabályokat, a világ békésebb és szabadabb lesz.

Az utóbbi években azonban egyre több repedés jelent meg ebben a rendben:

- Oroszország és Kína saját alternatívákat épít (BRICS, új pénzügyi rendszerek),
- nő a szuverenitásra építő nemzeti politika (pl. Orbán, Trump, Bolsonaro),
- és egyre több kritika éri a rendszert kettős mérce, gazdasági kizsákmányolás és ideológiai nyomás miatt.

## 2. A szólásszabadság és a „narratívaháború”

A Jacques Baud-ügy szívében ez áll: Hol húzódik a határ a szabad véleménynyilvánítás és a veszélyes propaganda között?

A szólásszabadság az alapvető emberi jogok egyike, amely azt jelenti, hogy mindenkinek joga van kifejezni a véleményét, gondolatait és információkat megosztani anélkül, hogy retorzió vagy büntetés érné őt az állam vagy más szervezet részéről. Ez az jog az ENSZ Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában, valamint számos más nemzetközi és nemzeti jogi dokumentumban is elismert. (Forrás: Magyar Helsinki Bizottság – <https://helsinki.hu/emberi-jogi-szotar/szolasszabadsag/>)

Baud véleménye eltért a hivatalos nyugati narratívától, de nem követett el bűncselekményt. Ezért a jogállamiság hívei szerint a szankciók önkényesek és veszélyes precedenst teremtenek.

## 3. Narratívák harca – nem az igazságról, hanem az uralomról szól?

A modern világban nem csak arról van szó, mi történt, hanem arról is, hogy ki mondhatja meg, hogyan értelmezzük.

Ez a narratívaháború: az igazság relatívvá válik, a hatalom pedig az információ feletti uralomra törekszik.

Baud saját értelmezése szerint nem propaganda, hanem más nézőpontból történő katonai és stratégiai elemzés. Az EU ezt mégis olyan veszélyesnek minősítette, hogy szankciókkal sújtotta.

## 4. Miért veszélyes ez a precedens?

Mert azt üzeni: Ha a véleményed nem egyezik az aktuális hivatalos vonallal, akkor nem párbeszédet kezdeményezünk, hanem kizárunk.

Ez félelmet kelt az elemzőkben, újságírókban, értelmiségiekben; elriaszthatja az értelmes vitától azokat is, akik jó szándékkal kérdeznek; gyengíti a társadalmi bizalmat a demokrácia iránt.

**„A szólásszabadságot nem akkor kell védeni, amikor egyetértünk vele — hanem akkor, amikor nem.”**

## 5. Van-e kiút ebből a harcból?

Igen. De nem könnyű. A kulcsszavak:

- Átláthatóság: ha valakit szankcionálnak, legyen világos, miért, milyen bizonyíték alapján.
- Jogállamiság: ne politikai döntéssel, hanem jogi eljárással ítéljenek meg embereket.
- Nyílt vitakultúra: el kell bírunk egymás véleményét akkor is, ha eltér.

- Társadalmi érettség: megtanulni különbséget tenni vélemény, értelmezés és hazugság között.

## **6. A döntés és amit megkérdőjeleznek – dokumentumok, reakciók, kritikák**

2025. december 15-én az Európai Unió Tanácsa elfogadta a 2025/2572 számú határozatot, amelyben több más személlyel együtt Jacques Baud is felkerült a szankciós listára. A hivatalos indoklás szerint Baud „olyan nyilvános kijelentéseket tett, amelyek aláássák Ukrajna területi integritását, szuverenitását és függetlenségét”, valamint „alátámasztják az orosz háborús narratívát”. (Forrás: eur-lex.europa.eu)

Jacques Baud ezzel szemben a Weltwoche nevű svájci médiumnak adott videóinterjúban azt állította, hogy nem kapott sem hivatalos értesítést, sem jogi eljárást:  
„Csak egy linket küldtek nekem egy EU-s oldalra, amely ezekkel a szankciókkal foglalkozik... nem adtak semmilyen információt arról, hogy mit tervez Svájc.”

A döntés számos kritikát váltott ki – különösen Svájcban és a nemzetközi elemzői körökben. Roger Köppel, a Weltwoche főszerkesztője így nyilatkozott:  
„Brüsszel átlépte a határt. Először fordul elő, hogy valakit nem bűncselekmény, hanem a véleménye miatt sújtanak szankcióval az EU-ban. Ez ellentétes a nyugati világ alapelveivel.”

Több jogi elemző szerint a döntés demokratikus szempontból is aggályos:

- Nem előzte meg semmilyen bírósági eljárás,
- Baud nem kapott lehetőséget védekezésre,
- Nem világos, pontosan mely kijelentései képezik a vád alapját.

A Brussels Signal elemzői portál így fogalmaz:

„Egyre inkább nem az számít, hogy mi igaz – hanem az, hogy ki mondja, és kinek a narratíváját szolgálja. Ez veszélyes irány a demokratikus vitakultúra számára.”

Jacques Baud időközben jelezte, hogy fellebbezést kíván benyújtani az EU döntése ellen, sőt akár az Európai Bírósághoz is fordulhat. (Forrás: swissinfo.ch)

**Jacques Baud ügye talán csak egy eset a sok közül – de mindannyiunk szabadságát érinti.**